

Motion till riksdagen 2020/21:756

av **Caroline Helmersson Olsson m.fl. (S)**

Kraftförsörjningen i Sörmland

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att verka för säkrad energiförsörjning samt om behovet av samordning och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Sedan 2016 finns det en energiöverenskommelse mellan Socialdemokraterna, Miljöpartiet, Moderaterna, Centerpartiet och Kristdemokraterna om Sveriges långsiktiga energipolitik. Överenskommelsen är en gemensam färdplan för en kontrollerad övergång till ett helt förnybart elsystem, med målet om en 100-procentig förnybar elproduktion 2040. Den skapar en grund för långsiktig, hållbar och säker elförsörjning.

Sedan 2011 har Sverige haft elöverskott och är nettoexportör av el. Det råder alltså ingen brist på el, men det finns lokala utmaningar i elförsörjningen. Begränsningar i de svenska nätens överföringsförmåga kan leda till att kapacitetsbrist uppstår. Den svåraste utmaningen är att få fram rätt effekt till en specifik geografisk plats vid en given tidpunkt.

Svensk kraftförsörjning står inför stora förändringar. Förändringar som innebär både möjligheter och utmaningar för utvecklingen av samhället. Även i Södermanlands län finns stora utmaningar avseende elförsörjningen. På vissa platser i vårt län är eleffekten nästan fullt utnyttjad. Vilket bromsar näringslivets tillväxt och nya företagsetableringar, vilket även riskerar att påverka bostadsbyggande och annan samhällsutveckling negativt.

Kapacitetsbristen har redan medfört att vissa av Södermanlands kommuner tvingats tacka nej till nya företagsetableringar.

Södermanlands största industriföretag, stålkoncernen SSAB, har inlett en process för att på sikt helt fasa ut användandet av kol vid stålproduktion. Det innebär stora miljövinster men omställningen innebär istället ett stort behov av fossilfri el. El är lösningen på många av vår tids hållbarhetsutmaningar, vilket också är en av orsakerna till att behovet av el ökar.

Verksamheter med litet elbehov kan relativt lätt hitta orter i Sörmland för etablering. Men för verksamheter med större elbehov som vill etablera sig eller utöka sin verksamhet, är det mer problematiskt. Problemen kan finnas i såväl det lokala nätet och det regionala nätet som stamnätet.

Här krävs bättre samordning. Ombyggnad kräver dessutom i många fall bygglov, ibland i flera kommuner. En process som kan bli mycket tidskrävande. I synnerhet vid överklaganden.

Vi behöver värdera upp el som värdefull resurs i det hållbara samhället när både efterfrågan på el ökar samtidigt som tillgången på effekt är begränsad. Det finns även behov att exempelvis ställa om planeringsprocesserna för att vi ska använda el på bästa möjliga sätt.

Det finns därför ett stort behov av en aktör med ett helhetsansvar för samtliga delar av energiförsörjningen såväl regionalt som nationellt. Samordningsbehovet ökar också när det blivit fler aktörer på den svenska elmarknaden. Tekniskt går problemen med elförsörjning att lösa; problemen är istället ekonomiska och organisatoriska. Enligt Svenska kraftnät är det svenska stamnätet för el i behov av ombyggnationer, vilket riskerar att påverka elförsörjningen negativt, åtminstone kortsiktigt.

De lokala planeringsprocesserna har betydelse för om och hur ett företag kan etablera sig eller utöka befintlig verksamhet. Här har både kommunerna och de lokala nätbolagen ett ansvar. Det krävs att elnätbolagen tar ett stort ansvar och gör nödvändiga och tillräckliga investeringar i elnäten. De måste också öka utbyggnaden i region- och lokalnäten. Överföringskapaciteten inom Sverige har behov av utbyggnad och det är även en del av energiöverenskommelsen. Svenska kraftnät tiodubblar därför investeringarna i stamnäten.

Bättre samordning skulle underlätta för företagen och samtidigt bidra till ökad tillväxt. Dagens system fungerar inte optimalt och riskerar att förhindra nya företags-etableringar. Idag är ledtiderna fram till att beslut fattas alldeles för långa, ofta fleråriga.

Riktigt stora företag kan många gånger själva driva frågan om energiförsörjning. Mindre och små företag är däremot mer beroende av att exempelvis offentliga aktörer säkerställer goda förutsättningar för en stabil och säker energiförsörjning.

Den tekniska utvecklingen går snabbt framåt även inom energiområdet. Det kan innebära att förutsättningarna för energiförsörjningen snabbt förändras. Dagens energikällor, kärnkraft och vatten, är relativt enkla att planera, men nya energikällor som vind och sol är svårare att planera. Det finns en betydande risk att utvecklingen av kärnkraften leder till att flaskhalsarna mellan olika elområden blir ett större problem.

Om en del etableringar kräver mycket energi i förhållande till det antal arbetstillfällen de ger, bör det tas hänsyn till det. När det på en given plats finns en begränsad tillgång till el, kan det finnas anledning att beakta ifall platsen verkligen är den mest lämpade? Även här kan en samordningsinstans vara behjälplig.

Det gäller att rusta Sörmland och Sverige för framtidens utmaningar på energiområdet. För att inte hämma tillväxt och arbetstillfällen behövs en samordningsinstans inrättas. En aktör som innehar det övergripande ansvaret för samtliga delar av energiförsörjningen – såväl nationellt som regionalt.

Fredrik Olovsson (S)

Hans Ekström (S)